

MAGYAR L

T. Dunaposta

HUNGARIA

Budapest

Postafiók 151

Extern

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLO NYOMDA R-T.**
Törvényezéki bej. szám: Tr. B. 11/71. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyáriás Elemér**

Megisméltődött Nyugaton a novemberi alaptalan riadalom

Olasz sajtótudósítás a belga és holland nyugtalanság okairól.
Az izgalomkeltés miatt nagyobb szabású elköltöztetések
történtek Belgium keleti határáról

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* londoni tudósítója helyzetjelentést ad arról az izgalomkeltésről, mely most a belga és holland katonai intézkedések előzményeként támadt. A nyugati hadszíntér álló helyzetében s az angol partokat mind jobban nyomasztó tengeri hadjáratban a propagandakészültség gondoskodik, hogy újabb háborús veszély hírei keljenek szárnnyra, melyek Németország állítólagos szándékait ellen kívánják fölkelteni a semlegesek hangulatát. A mostani híráradat azonban — mondja a *Popolo di Roma* — hasonló ahhoz a novemberi híráradathoz, melyről csakhamar kiderült, hogy valótlán s csak mesterséges izgalomkeltés okából indították. A mostani híráradat azonban különösen már nagyobb nyugtalanságot kellett, ami csak fokozódott amiatt, hogy Belgium keleti vidékéről a polgári lakosság nagyszabású elköltöztetését is végbevittek. Az elköltöztetés azzal a föltételezéssel történt, hogy az elindított hírek szerint Németország felől úgynevezett „villámháború” várható. A *Popolo di Roma* szerint a különböző hivatalos cáfolatok miatt a híráradat elindító helyein, az angol és francia sajtókörökben az első hírvetések bizonyos mérséklése észlelhető, melynek jellemző vonása az, hogy még a német támadás valószínűségét engedni gyáníttatni, de egyúttal arról is szól, hogy ténylegesen a német csapatelhelyezésekben eddig semmi változás nem történt.

A nyugtalan hírek, melyekről utóbb kiderült, hogy miattuk „tulzott volt a riadalom”

Hágából jelentik: A Havas iroda szerint a nemzetvédelmi miniszter azért függesztette fel a katonai szabadságolásokat, mert tudomást szereztek arról, hogy Nijmegen várossal szemben erős csapatösszevonás történt. Hangsúlyozták, hogy a belga óvatossági intézkedések megelőzték a holland elhatározást, amely arra mutat, hogy a két kormány között igen szoros az együttműködés. A Havas iroda rámutat arra, hogy Belgium intézkedett először, bár első sorban Hollandia van fenyegetve.

Párizsból jelentik: A Havas iroda szerint a Belgiumból érkező hírek a Liege környékén uralkodó nyugtalanságról beszélnek, ahol állandó riadókészültségben vannak a csapatok. A Moselvölgyi üzemek parancsot kaptak rakétáik azonnali kiürítésére. A német repülőgépek naponként igen alacsonyan repülnek el belga területek felett s ez is hozzájárul a helyzet feszültté válásához. Hollandiából érkezett hírek német kémek letartóztatásáról tudnak. Az egyik kém naponta időjárásjelentést adott le a gépkocsijában elhelyezett rádiókészüléken keresztül.

Brüsszelből jelentik: A Reuter iroda szerint Belgium egész területén plakátokon hír-

dették ki, hogy az összes lovakat, szekereket, gépkocsikat azonnal be kell szolgáltatni a rekvirálási parancsban feltüntetett helyeken.

Amszterdamból jelentik: A Havas iroda szerint a november eleji izgalom óta Hollandia nem érezte fenyegetve magát. Néhány napja a német határon bizonyos eseményeket észleltek, amelyek élénk nyugtalanságot keltenek. Először Belgium, majd Hollandia tett valószínűleg közös elhatározással elővigyázatossági intézkedéseket, amelyek emlékeztetnek a novemberi intézkedésekre.

A jelek, amelyek a feszültséget növelik, katonai természetűek. Néhány napja a német-holland határ mentén megnagyarázhatatlan tevékenységet észlelnek. Körülbelül ötven kilométernyire a holland határtól újabb csapatokat összpontosítottak. Németország a holland határon katonai alakulatokat tart fenn, amelyek két főből álló legénységgel és gépfegyverrel el-

Londoni diplomata körök megállapítása, hogy nincsenek meg a német megrohanás előjelei. „Ha Hitler villámháborút akar, nem jelenti be előre”

Londonból jelentik: A Havas iroda közlése szerint Londonban élénken foglalkoznak a különböző belga és holland katonai intézkedésekkel, diplomáciai körökben azonban leszögezik, hogy jelenleg nincsenek olyan jelek, amelyek a két ország valamelyike elleni hirtelen német megrohanásra mutatnának. Valószínű, hogy a belga és a holland kormányoknak olyan értesülések kerültek birtokába, amelyek arra mutatnak, hogy újabb nehézségek merülhetnek fel egyik pillanatról a másikra Németországhoz való viszonyukban. Ettől az esetlegességtől való félelem, ha ez nem is jelenti azt, hogy a helyzet veszélyesre fordult volna, egyes londoni politikai körök szerint elégséges a belga és holland katonai intézkedések megindokolására.

Nem hivatalos, de jól értesült körök véleménye szerint, ha Hitler német birodalmi vezér úgynevezett villámháborút akar indítani, úgy azt bejelentés nélkül teszi. A londoni körök ebből azt a következtetést vonják le, hogy Belgium és Hollandia jelenlegi riadalma teljesen alaptalan.

A Reuter ügynökség jelentése szerint jól értesült londoni körök rámutatnak arra, hogy a holland és a belga kormányok azért határozták el magukat a már ismert katonai intézkedésekre, mert egy Belgium területén kényszerleszállást végzett német repülőgéptől bizonyos okmányokat koboztak el, melyekből gyanút merítettek a közeli megtámadás lehetőségeire.

A francia sajtó Nyugatról nem vár német támadást

Párizsból jelentik: A *Petit Parisien* han-

látott moterosónakkal rendelkeznek. Addig, amíg a folyók és csatornák be voltak fagyva, ezektől nem volt mit tartani. Most azonban mind érezhetőbbé válik az olvadás.

Rómából jelentik: A „Tribuna” jelentése szerint az újabb belgiumi katonai intézkedésekkel a belga nadsereg mozgólétszáma 700 ezer emberre emelkedett. A lap úgy tudja, hogy általános mozgósítás esetén millió főnyi hadsereget tud kiállítani Belgium.

Berlnből jelentik: A svájci vezérkar cáfolja azt a hírt, hogy a svájci határon csapatösszevonások történtek volna.

Brüsszelből jelentik: A Stefani iroda közlése szerint a belga távirati iroda szokatlanul éles módon cáfolja azokat a célzatos híreket, amelyek a legutóbbi katonai intézkedésekkel kapcsolatban kerültek forgalomba. Ugy látszik, — mondja a Stefani közlése, — hogy a riadalom tulzott volt és semmi különleges esemény nem történt, ami a riadalmat indokolhatná. Tény azonban, hogy az első riasztó hírek hatása alatt a belgiumi keleti határvidékekről megkezdődtek a lakosság elköltöztetését s hét-főre virradó éjszaka is két vonat ment át Brüsszelen menekülőkkel telve.

Hágából jelentik: A Havas ügynökség levezetője megállapítja, hogy Hollandiában teljes a nyugalom. A lakosság nyugodtabb, mint az elmúlt év novemberében. Kétségtelen, hogy a katonai szabadságolások felfüggesztése mély benyomást keltett. Az egész holland sajtó hangsúlyozza, hogy az ország készen áll minden támadással szemben és fenntartja függetlenségét.

goztatja, úgy látszik, hogy Belgium és Hollandia német támadástól tartanak, a katonai intézkedések tanulsága szerint a belga és holland vezérkaroknak aggasztó híreket kellett kapniuk. Megállapítható azonban, hogy a német csapatok elhelyezése nem módosult és egyelőre fontosabb katonai mozdulatokról nem érkeztek jelentések. A szövetségesek hadereje készen áll egy esetleges német támadással szemben és az nem fogja meglepni sem a szövetségeseket és most már Belgiumot és Hollandiát sem. Az *Ouvre* is valószínűnek tartja, hogy Németország közelebről erőteljesebb lépéseket tesz katonai vagy diplomáciai téren. Nem bizonyos azonban, hogy a német támadás Nyugaton indul meg, lehetséges, hogy Németország más módon igyekszik nyomást gyakorolni a szövetségesekre. Bárhol is legyen a németek által választott támadó pont, az érdekeltek vigyázatban állanak és mindenre felkészültek.

Amerikai sajtóhang a Belgium és Hollandia elleni támadás világháborús következményeiről

Newyorkból jelentik: A *Newyork Herald Tribune* című lap a holland-belga kérdéssel foglalkozva azt írja, hogy az összes szabad népek nagy véteknél tekintenek a Belgium és a Hollandia elleni német támadást. Az 1914-ik évi Belgium elleni támadásnak nagy része volt abban, hogy Németország elvesztette a világháborút és ennek a támadásnak megisméltése könnyen újabb világháborút idézhetne fel a német birodalom ellen.

Belgiumnak igen komoly okai voltak a szombatesti riadóra

A belga távirati iroda cáfolja azt a német hiradást, mintha a szövetségesek nyomást gyakoroltak volna Belgiumra

Rómából jelentik: Az olasz lapok szerint Brüsszelben hétfőn a legnagyobb nyugalomban végrehajtották az óvatossági kormányintézkedéseket. A nagyobb városokban elsötétítési gyakorlatokat tartottak és megkezdődött a kiürített területek lakosságának visszaözönlése. A minisztériumok és főbb hivatalok épületei előtt katonaság állt őrt. A hétfői jelentések megállapítják, hogy a helyzet már nem olyan súlyos, mint negyvennyolc órával ezelőtt. Főleg a diplomáciai helyzet alakulása nyugtatta meg a kedélyeket. Hivatalos belga körökben a jövőre nézve nem hajlandók semmi felvilágosítást adni, de hangoztatják, hogy a szombat esti riadónak igen komoly indokai voltak. Jelenleg, úgy látszik, közvetlen veszélytől nem kell tar-

tani, de a helyzet tartós enyhüléséről csak néhány nap múlva lehet beszámolni.

Feltűnő helyen közlik a lapok a párizsi belga nagykövet és Daladier francia miniszterelnök tanácskozásának hírért. A belga távirati iroda cáfolja azt a német hiradást, mely szerint a szövetségesek nyomást gyakoroltak volna Belgiumra.

Az összes kommunista ujságokat és folyóiratokat betiltják Belgiumban

Brüsszelből jelentik: A belga kormány elhatározta, hogy az összes kommunista ujságokat és folyóiratokat betiltja és új gyűjtőláborkat állít fel nemkívánatos külföldiek számára.

A nyugati arcvonal csöndje

Egy holland hajó pusztulása a francia-spanyol partokon. Angol repülőgép harca egy német buvárhajóval

Párizsból jelentik: A hivatalos francia hadijelentés szerint a nyugati harcvonalon csak járőrtevékenység és felderítőtevékenység folyt.

Párizsból jelentik: Kedd délelőtt kiadott hivatalos francia hadijelentés szerint nincs semmi jelentenivaló.

Amszterdamból jelentik: A 7906 tonnás Arendskerck nevű holland gőzöst a Biscayai-öbölben törpedőtalálat érte és elsüllyedt. A gőzös 65 főnyi személyzetét megmentették. A hajó elsüllyedésétől beszámoló jelentések azt is tudni vélik, hogy közvetlen elsüllyedése előtt német tengeralattjáró tartóztatta fel a holland gőzöst, mert angol hadikísérlettel utazott.

Párizsból jelentik: A Havas-iroda londoni jelentése szerint egy angol partvédelmi repülőgép hétfőn az Északi tengeren egy ellenséges tengeralattjárót támadott. A bombák a tengeralattjáró közelében robbantak s a robbanás színhelyén a víz nagy magasságba csapódott fel. Két angol repülőgép egy ideig még ott keringett, de a tengeralattjárónak nyoma veszett.

Hore Belisha volt hadügyminiszter nyilatkozik az angol alsóházban

Londonból jelentik: Az angol alsóház keddi ülésén Hore Belisha, a lemondott hadügyminiszter személyesen nyilatkozott tesz. Illetékes körökben úgy tudják, hogy Chamberlain miniszterelnök tájékoztatja a képviselőházat a kormány legutóbbi szervezésének okairól.

Németország teljes semlegességet nyilvánított a szovjet-skandináv vitával szemben

Berlinből jelentik: Német részről teljes érdektelenséget nyilvánítottak a szovjet-skandináv vitával szemben. A német külpolitika távol akar ma-

radni az északi viszálytól és ez a szándék most abban jut kifejezésre, hogy tartózkodnak minden állásfoglalástól úgy a moszkvai lépést, mint az erre adott választ illetően. Beavatott helyen figyelemre-

„Magatartásukkal bizonyították be jószándékukat a magyarországi németek”

Dr Basch Ferenc beszéde a „Volksbund” budai bálján

Budapestről jelentik: Dr Basch Ferenc, a magyarországi német Volksbund vezetője, a Volksbundnak a budai Vigadóban rendezett bálján érdekes beszédet mondott.

— Bizonyítsák be — mondotta — a magyarországi németek magatartásukkal, hogy jószándékúak s hogy célkitűzéseik nem ellenkeznek az egész magyar nemzet céljaival és a haza törvényével. Csak egy kérésünk van: A testvéri magyar nemzet

s annak vezetői a jövőben is segítsenek minket és bízzanak bennünk. Mi németek vagyunk, mert az a mi rendeltetésünk, akarunk és hitünk, de isteni rendeltetésünk az is, hogy magyar földön találjunk hazára. Őseink kétszáz éven át véréldozattal és alkotó erővel megszerezték maguknak ezt a polgári jogot. Ez az örökség mindnyájunkat kötelez legalábbis annyira, mint a törvények és a rendeletek.

Macsek helyettes miniszterelnök nyilatkozott a horvátországi magyarság helyzetéről

Semmi akadályja annak, hogy a Horvát Bánság területén Magyar Pártot alakítsanak

Zágrábból jelentik: Macsek helyettes miniszterelnök hétfőn este a kormányzóherceg látogatása alkalmából összegyűlt újságírók előtt érdekes nyilatkozatot tett a horvátországi magyar kisebbség jogaira vonatkozólag. Hangoztatta, hogy a horvát bánságban a magyaroknak és általában a kisebbsé-

gieknek ugyanolyan jogok lesz, mint a horvátoknak. A jelenlévő kisebbségi magyar újságírók a horvátországi magyarság helyzetéről érdeklődve azt kérdezték, hogy lesz-e Magyar Párt a horvát bánság területén. Macsek így válaszolt:

— Ez a kérdés két részre oszlik: 1. A Magyar Párt engedélyezése. 2. Vajjon a magyarok állíthatnak-e listát az egyes kerületekben. A válasz egyszerű: a Sabor-féle választótörvény liberális, a lista benyújtásához csak száz aláírás kell, tehát ha a magyarok egy-egy kerületben össze tudnak gyűjteni száz aláírást, benyújthatják saját listájukat. A hatóságok a legliberálisabban lépnek föl a magyarok irányában.

Arra a kérdésre, hogy a kisebbségeknek ugyanolyan jogaik lesznek-e mint a horvátoknak, Macsek így felelt:

— Minden bizonnal, — megmondtam, hogy aki száz aláírást gyűjt, benyújthatja listáját tekintet nélkül arra, hogy milyen párthoz tartozik. Semmi akadályja sincs annak, hogy a horvát bánság területén Magyar Pártot alakítsak. Senki sem fog arra tekinteni, hogy magyar, német vagy horvát a lista benyújtója: a törvényszék köteles igazolni a benyújtott listákat.

DACIA sorsjegyarudánál a január 15-iki húzason a következő nyeremények voltak:

400.000 leit nyert a 48162 sz. Matca

100.000 leit nyert a 45087 sz. „

100.000 leit nyert a 463151 sz. Anexa

valamint számos kisebb matca és anexa nyereményeket.

Vásároljon 18-ig szerencsés sorsjegyet helyi képviselőnél

Colectura KIRSCH

Nagyvárad, Sas-Passage (főbejárat)

A sallai arcvonalon döntő szakaszhoz érkezett a finn-orsz háboru

A finnek felkészülve várják a szovjet-támadást. Sok légi támadás érte a finn városokat

Párizsból jelentik: A Havas különtudósítója a következő jelentést küldte az északfinnsországi harcokról:

A sallai arcvonalon a helyzet döntő szakaszhoz érkezett. A finnek azt mondják, hogy az idő nekik dolgozik. Mennél hosszabb ideig húzódik el a háború, annál jobban növekedik az ő esélyük a győzelemre. A sallai arcvonalon küzdő szovjet csapatok sokkal jobban fél vannak szerelve, mint a többi arcvonalon.

A petsamói arcvonalon álló finn csapatok megtekintettek minden előkészületet a küszöbön álló szovjet támadás fogadására. Az ott álló csapat-

testeket meglepetés nem érheti.

A tudósító véletlenül összetalálkozott az arcvonalon a finnek ismert költőjével, Koskeniemi-vel. A költő ezeket mondta a Havas tudósítójának:

— Több ezer kiéhezett és lefogyott szovjet lovat találtam. Majd két szovjet katonát láttam, amint mentek egymás után. Szörnyű fejükből volt és a nagy hideg szinte megdermesztette már őket, amint jöttek, katonasapkájukat a kezükben tartva. A látvány Goya esetére méltó, döbbenetes volt. Sok szó esett az utóbbi időben a totális háborúról. Nos, Finnország megmutatta, mi a totális védekezés.

Kétszeres légi riadó Helsinkiben. Súlyos károk Turku városban a bombázások miatt. — Wiipuri várost 40 kilométeres távolságból lövik az orosz ágyúk

Helsinkiből jelentik: A különböző távirati irodák jelentései a következő helyzetképeket adják a finnországi szovjet légitámadásokkal kapcsolatban:

Német Távirati Iroda: Hétfőn délután a finn fővárosban két ízben volt légi riadó, de Turku ellen intéztek a szovjet bombázó repülőgépek különösen nagy támadást. A városban a bombák nyomán sok helyen tűz ütött ki. A szovjet bombázó repülőgépek ezen kívül több támadást hajtottak végre finn városok és falvak ellen, különösen Finnország déli részén. Jelentik azt is, hogy Wiipurit néhány nap óta a szovjet tüzérség 40 kilométernyi távolságról hosszúcsövű ágyúkkal lövi. Az ágyúzás jelentős károkat okoz.

A légi támadások miatt kilakoltatnak néhány finn helységet

Havas Iroda jelenti: Finnország keleti és délnyugati részén hétfőn több légitámadás történt. Turkuiban a támadások meglehetősen súlyosak voltak. Rajamaekit háromszor bombázták. 16 robbanó-

és 20 gyújtóbombát dobtak le. A bombák komolyabb károkat nem okoztak. Wiipuri ellen is több légitámadást hajtottak végre hétfőn. Hankóban hallani lehetett, hogy nagy magasságban repülőgépek vonultak el a város fölött, de bombákat nem dobtak.

Norvég területre több szovjet-repülő szállott alá. A norvég kormány tiltakozott. A norvég külügy-miniszter az ország semlegességéről

Oslóból jelentik: Hivatalos norvég jelentés szerint szovjet repülőgépek a Paswis folyó közelében átrepültek a norvég határ felett. A gépek közül több le is szállt norvég területen. Később távoztak a norvég területéről. Azt hiszik, hogy a szovjet repülők eltévedtek. A norvég kormány utasította moszkvai követét, hogy jelentse be tiltakozását a határsértés miatt.

A Havas stockholmi jelentése szerint a vasárnap és hétfői szovjet légi támadások következtében a finn hatóságok elhatározták néhány helység kényszerű kilakoltatását. A helyi hatóságok nem tudják biztosítani a polgárok biztonságát, akik már több napja nappal és éjszaka egyaránt a légvédelmi menedékhelyeken tartózkodnak.

Helsinkiből jelentik: A hivatalos finn hadi-jelentés szerint a karéliei arcvonalról nincs semmi jelentenivaló. A keleti hadszíntéren a finn járőrcsapatok továbbfolytatták felderítőtevékenységüket. A légiharcok során hétfőn hat szovjet gépet lőttek le.

Hétfőn délután légiriadó volt a finn fővárosban. A támadó szovjet repülőgépek nagy magasságban vonultak el a város fölött. Bombát nem dobtak le.

Helsinkiből jelentik: Újabb jelentés szerint hétfőn délután két ízben hajtottak végre támadást a szovjet repülők a főváros ellen. Nagyarányú légitámadás zajlott le Turku, valamint a Finnország déli részén fekvő városok és Wiipuri ellen is.

Újabb önkéntes osztagok érkeztek Svédországból

Helsinkiből jelentik: Svédországból újabb önkéntes osztagok érkeztek a finn frontokra. Az önkéntesek nagyrésze kőműves és az eddigiek szerint a finn erődítmények kiépítésénél, illetve megerősítésénél használják fel őket.

A szovjet az 1920 és 21-es évjáratokat is zászló alá szólitja

Moszkvából jelentik: A rádió bejelentette, hogy az 1920. és 21-es évjáratokat zászlók alá szólitják. A sorozás már meg is kezdődött. A jelentkezés azokra kötelező, akik 1922-ben születtek.

Bombázóport zudítottak Turkura szovjet repülőgépek

Helsinkiből jelentik: Turkuban a szovjet repülőgépek borzalmas munkát végeztek. A telefonösszeköttetés megszakadt és több ház rombadólt. Ekenesre és Hankóra 124 bombát dobtak a szovjet repülőgépek. Hankóban hétszáz ház közül négyszáz romokban hever.

Légiforgalmi egyezmény a Szovjet és Bulgária között

Moszkvából jelentik: A szovjet fővárosban hétfőn aláírták a Szovjet-Oroszország és Bulgária közötti légiforgalmat szabályozó egyezményt.

A természetbeni munkaszolgáltatást napi ötven leijel lehet megváltani

Kolozsvár. Saját tud. A szamos-megyei Costila község előljárósága határozatot hozott a természetbeni munkaszolgáltatásról és ebben többek között elrendelte, hogy a járműtulajdonosok a kérdéses járművel együtt kötelesek évente öt napi munkaszolgáltatásra. A határozat szerint e kötelezettséget napi 200 leijel váltalhatják meg. A nagyilondai főszolgálatóság a határozatot megfeleltette a helyi közigazgatási táblánál, mely a costilai előljáróság vonatkozó részét megszorgalmazta. A közigazgatási tábla döntésének megindokolása szerint ugyanis a közigazgatási törvény nem tesz semmi különbséget a járművel nem rendelkező és a járműtulajdonosok között, a munkaszolgáltatást pedig napi 50 leijel lehet megváltani.

A Völkischer Beobachter cikke a román-magyar és román-bolgár viszony újabb alakulásáról

Károly király chişinăui beszédének nemzetközi jelentőséget tulajdonít a török sajtó

A bucuresti rádió berlini jelentése alapján közli, hogy a Völkischer Beobachter mai száma foglalkozik két román lap legutóbbi külpolitikai cikkével. A német félhivatalos orgánom ismerteti a Timpul fejtegetését, amely odakonkludál, hogy Románia a szomszédokkal való barátságos viszony megőrzésére törekszik. A Fekete tenger partján ezek a kölcsönös jószomszédi vonatkozások a jelenlegi viszonyok között különleges fontossággal bírnak. A Curentulra hivatkozva, azt írja a német lap, hogy Romániának az orosz szovjettel szemben csak a béke legőszintébb óhaja, a külpolitikai vonalvezetése. Feltétlen integritásának tudatában kitart mai formájának kötelezőszerű védelme mellett. A Völkischer Beobachter ezután fejtegeti a román külpolitika mai irányát, amely változatlanul az, hogy fenntartja a békét, megőrzi semlegességét és nem engedő vita tárgyává tenni területi érinthetlenségét. Romániát a szomszédos népekhez a baráti közelség érzése vezeti és ennek a megvalósítása az utóbbi időben egyre kevésbé ütközik nehézségekbe. Ma már Bulgária s Románia között a helyzet sok tekintetben nemcsak javult, hanem konkrét ténynek is minősíthető. Ami Magyarországot és Románia viszonyát illeti, szintén a javulás jelei

észlelhetők, amiben jelentékeny szerepet játszik Olaszországnak kölcsönösen megértő politikát hirdető igyekezete, amit különben az olasz kormány bucuresti képvisellete is szorgalmaz. Ilyen értelemben folytatólagosan érvényesül a nyugodt jövőt biztosító olasz befolyás, miután Olaszországnak délkelet-európai és balkáni érdekei mind nyilvánvalóbbak. Mindezeknek a körülményeknek és tényeknek nagy jövője van Románia szempontjából, — fejezi be cikkét a német lap.

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A török lapok, mint Ankarából közlik, bő terjedelemben foglalkoznak Károly király Ófelsége legutóbbi besszarábiai látogatásával és ott elhangzott beszédével. Változatlan időszerűséget tulajdonítanak a román uralkodó szavainak, amelyek újból leszögezték Románia történelmi jogait arra, hogy határai a Dnyeszternél végelegesen. Egyetlen talpalatnyi földet a román Besszarábiából nem adhat át soha az az ország, amely Besszarábiát mindig a román lakta területek érinthetetlen egységéhez tartozónak tekintette. Az az egység, amely Európa e részén biztosítani óhajt Románia, nemzetközi érdek. A török lapok ez alkalomból közlik II. Károly király Ófelsége arcképét is.

Albert István riportja

A csikmegyei áttelepülési mozgalom

Mi az oka az áttelepülési mozgalomnak

II.

Nyilatkozik a néprajzkutató is

A gyimesvölgyi székely csángók „visszavándorlása”-nak okairól Vámszer Géza főgimnáziumi tanárt, az EME néprajzkutató rendes tagját kérdeztük meg, aki hosszabb tanulmányban foglalkozott ezzel a kérdéssel. Érdekes meglátásait helyszíni tapasztalatok alapján következőkben foglalhatjuk össze:

— Gyimes-völgye — mondja többek között — három községre oszlik közigazgatásilag: Gyimesbükk, Gyimesközéplak és Gyimesfelsőok elnevezéssel. Lakosai ezidőszereint állattenyésztéssel és főleg pásztorkodással foglalkoznak, szegényebbjai azonban fuvarozásokat is vállalnak és fűrészgári, fakitermelőmunkásnak is elmennek. Ezeket a munkákat azonban csupán alkalmi kenyérkeresetnek tekintik és semmiféle formában nem proletároznak el. Itt-ott akad egy-egy önálló vállalkozó csángó is, aki jelentékenyebb üzleteket is lebonyolít, vízfűrészt állít fel, erdőkitermelést vállal, de általában nagyon óvatos és körültekintő.

— A háború utáni hihetetlen mértékben felendült fakeskedelem 1930-ban megszűnt. A silány földhírtok és kezdetleges állattenyésztés jövedelme nem volt elég a folyton növekvő lakosság eltartására. A népfelcsúszás kivándorlásra kényszerült. A romlatlan népek ösztönével kereste a neki megfelelő vidéket és terepet s mivel állattenyésztés a főfoglalkozása, nem a termékeny Moldova, hanem a Székelyföld havasai vonzották őket, ahol igazán otthon érzik magukat. Eleinte csak mint pásztorok helyezkednek el a székely falvak nyájainál, csordáinál és ha a környéket, viszonyokat jól megismerték, akkor önállóítják magukat. Egyelőre akkor is csak bérleti formában, majd később, kedvező tapasztalataik alapján szűnjük rá magukat arra, hogy gyimesi vagyonszájukat eladva, meg is vásárolják annak árával a nekik megfelelő legelőt, erdőt, birtokot.

— Érdekes indoka van annak, hogy a csángók „visszavándorlása” miért indult meg éppen ezekben az időkben. Köztudomású, hogy a székelységnek, de kivált a csikiaknak ugyancsak főfoglalkozása az állattenyésztés volt, melyről csak fokozatosan tértek át a földművelésre. Ekkor román pásztorokat fogadtak fel a székelyek a legtöbb községben, akik persze a túlnyomó néprajzi környezetben elszékelyesedtek.

— Az más lapra tartozik aztán és szomorú, hogy a székelység eltért az állattenyésztéstől és moha a földje nem mindenütt jó, sőt sokhelyt silány, — mégis a földművelést erőltette. A nagy-kiterjedésű legelők és erdőterületek így kihasználatlanul maradtak és ezt vették észre az éberszemű gyimesi csángók, akik megmaradtak a jövedelmezőbb állattenyésztésnél és földművelést éppen csak a legzükségesebb mértékben folytatják.

A „visszavándorlás”-sal nincs megoldva a csángókérdés

— Azok a székelyek, akik 100—200 évvel ezelőtt a Székelyföldről Gyimesvölgyébe mentek át — folytatja fejtegetéseit Vámszer tanár — ma már

kénytelenek visszavándorolni, annyira elszaporodtak. Negyven év alatt megkétszereződött a számuk. Önkéntlenül felvetődik a kérdés: mi lesz velük újabb negyven év alatt. Tehát a gyimesi havasok visszamaradt őslakóit keresetbe, megélhetésbe kell juttatni. A fűrészüzemek fakitermelése már alig jöhet számításba a kíméletlen erdőirtás miatt. Az állattenyésztés minőségi és mennyiségi fejlesztése, a tej- és tejtermékeknek szövetkezeti úton

Csikmenasági székely gazdák a Szilágyságban kerestek új otthont

Beszélgést folytattunk Adorján Ferenc v. postafőtiszttel, a jónévű festővel is a csikmenasági áttelepülések ügyében. A kitűnő faluvezető a következőkben vázolta a községből megindult áttelepülések okait:

— Menaság — mondja — a vármegye egyik legszegényebb községe. Határa silány és kevés, úgy-hogy a föld már régebb nem tudja eltartani a lakosságot. Ezzel szemben a szaporaság igen nagy, úgy-hogy az emberfelesleg elhelyezkedése más vármegyék területére korábban, mintegy harmincöt évvel ezelőtt megindult. Különösen iparostanoneknak, szolgálni mentek feltűnő sokan és igen nagy a napszámot vállaló férfiak száma is. Mint erdei famunkások elsőrendűek. A lakosság egyrésze próbálkozott az Ókirályságban is elhelyezkedni, azonban nem kísérte szerencse vállalkozásaikat és másfelé, Erdély területére költöztek át.

— Mintegy tíz évvel ezelőtt aztán akadt egy embercsoport a faluban, mely komolyan foglalkozott a gondolattal, hogy áttelepedik, mégpedig olyan vidékre, mely körülményeinek a legjobban megfelel. „Szálláskeresők” indultak meg nyugatra, mert hallották, hogy arrafelé nagyobb birtoktesteket bocsátottak áruba. Tíz gazda összeállott és a szilágymegyei Cegen eladásra kínált kétszáz hold

való piacszerzése, a sok természeti kincs kiaknázása, tejuzemek, kender-, len- és gyapjúfeldolgozó ipartelepek létesítése, a borvízes fürdők fejlesztése, az idegenforgalom fellendítése, a völgyben található petróleum felszínrehozatala, a kő kitermelése stb., ezek volnának azok az eszközök, melyek kenyérhez juttatnák a csángó lakosságot és hozzájárulnának életszínvonalának emeléséhez is.

A gyimesiek visszavándorlása ezelőtt 10—15 évvel indult meg. Eddig mintegy ezer csángó hagyta el szülőfaluját, de ez a szám a romló anyagi viszonyok miatt folyton növekszik. Egyetlen szerencse, hogy a csángók új letelepedési helyükön teljesen beleolvadtak a székely lakosságba, felveszik szokásaikat, pallérozódnak és csángó viseletüket is felcserélik a székely viselettel.

Nemcsak a csikmegyei községekben, hanem a többi székely megyékben, sőt Segesvár mellett, a Szilágyságban, Mezőségen és Lugos környékén is találunk áttelepedett csángókat, ezen utóbbi vidékeken azonban nem érezték magukat otthonosan és csakhamar visszahúzódtak a székelyföldi falvakba, melyek szeretettel osztják meg kenyerüket velük.

földet és tíz hold gyümölcsösöt megvette. A vételár természetesen az ősi földnek, háznak árubaocsátásából került ki. Gazdasági felszereléseiket, állataikat azonban megtartották. A kétszáz hold földet tízfélé, a gyümölcsösöt pedig kétfélé osztották és így tíz új székely „élet” alakult a kilométerek száza meszeségében az ősi szülőföldről. Nagy szorgalommal, kitartással megindult a munka. Csodálkoztak is a cegeniek a székelyek egyéni gazdálkodási módszerein. Az a csodálatos, hogy az erdő, havas hiánya nem befolyásolta az áttelepülőket, meguntatták, hogy pusztán mezőgazdaságból is megtudnak élni. Olyan eredménnyel gazdálkodtak, hogy tíz év alatt a legtöbb gazda megkétszerezte a földjét, mert, ha eladó birtokot kínáltak, még nélkülözések árán is megvásárolták és így teljesen gyökeret vertek a Szilágyságban.

— Az otthontól azonban nem szakadtak el véglegesen. Minden évben eljönnek a csiksomlyói pünkösdi búcsúra, ha nem is mindnyájan, de elég népesen. Így aztán megvan az érintkezési mód az itthonmaradtakkal, melynek aztán az az eredménye legelőbb esetben, hogy újabb rajok készülnek áttelepülésre és a kicsiny székelytelepülés állandóan szaporodik.

Templomot épít a szilágysági székelység

Cegen községben nincsen katolikus templom, csak református és görög katolikus. A csikmenasági székelyek pedig jó katolikusok és megszokták, hogy a vasár- és ünnepnapot szentmisével szenteljük meg. Kezdetben a református templomba járogattak, de aztán néhány év múlva gondoltak merészet és nagyot: elhatározták, hogy kápolnát építenek a maguk számára. Egyik gazda azonnal templomhelyet kanyarított ki a birtokából természetesen ingyen, aztán hozzáfogtak a téglavetéshez, építkezési anyag összehordásához. Aztán értesítették az illetékes kerületi főesperest, hogy küldjön ki építkezési vállalkozókat, hogy az istenháza mielőbb elkészülhessen, ők minden költséget hordoznak. Így épült fel Cegen a kicsiny székely telep kápolnája székely kalakás készséggel, úgy-hogy most már saját templomukba járhatnak.

A gyermekek taníttatásának kérdését is megoldották. A faluban nincs más, mint román tan nyelvű állami iskola. Így odajaratják iskolakötelek

gyermeküket néhány évig, aztán két-három évi iskolalátogatásra beviszik őket Nagyvárolyba az ottani magyar tannyelvű katolikus iskolába és így írni, olvasni anyanyelvükön is megtanulnak. A gyermekeket benlakásokban helyezik el és azért nem sajnálnak havi 800—900 leit fizetni.

Megható az idegenbe áttelepült székelyek faji, vallási és kultúra-szeretete és igazi fokmérője életvalóságuknak.

Kint szikrázik a hó, nyikorog a eszmák alatt és zuzmarás fagytól kicsipett piros arcú székelyek árulják a tüzfát kicsiny szekereken. Udvarhelyvidékiek, sok-sok kilométert kell megtenniük száznál, állatjaikkal, rengeteg fáradsággal és munkával, hogy 300—400 lei készpénz kikerüljön adóra, petróleumra, sóra, dohányra s egy-egy deci italra is... Nehéz székely sors s ha könnyíteni tud egyik-másik magán még áttelepülés árán is, bár gyöngíti az együttes népi tömeget, — megboosátható, annál is inkább, mert a székelység számára nem jelentenek veszteséget éppen fajukhoz, nemzetükhöz való töretlen ragaszkodásuk miatt.

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
 Korona, Str. Giorogariu No. 1. Telefon 13-76.
 Órangyal, Str. Alexandri.
 Oroszlán, Piata Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.
 Szent István, Str. General Holban.
 Aranysas, Piata Unirii No. 6. Telefon 25-74.

MERCUR nagykollektura szerencsés nyerői a január 15-iki huzáson:

Lei 100.000 No. 23497 Matcă
 100.000 No. 36710 „
 100.000 No. 40681 „
 100.000 No. 50718 „
 100.000 No. 116466 Anexa

és sok kisebb Matca és Anexa nyereményt nyertek.

Bihar-, Szilágys- és

Szatmármegyei töljárúsitó:

Dacia (Utazási iroda)

Oradea

B-dul Regeie Ferdinand 9.

Rettenetes fagy pusztít Bukovinában...

Istensegíts, január hó.

Már harmadnapja megérkezett és Bukovinában elakadt a más esztendőkhöz ismeretlen fagyhullám. Harmincöt, negyven fokos hideg pusztít, akár a kanadai hőmérséklet és a távoli Szibériában.

A Bukovinában lakó magyarokra a múltéri sok-sok elemi csapás után most az irtózatossá vált hideg hókezezt. A fagy rendkívüli károkat okoz és sok szegény ember szinte egyetlen élelmiszere: a burgonya, tönkremegy.

Az állatállomány a hideg miatt fokozatosan romlik le. A gyümölcsfák többségét kifagyta és a takarmányrépa is használhatatlanná vált. Az embereknek kezük, lábuk, arcuk megfagy a rettenetű hidegben. A vonatok csak nagy késéssel közlekednek. A meleg szobában akarhogy tüzelnek is, alig lehet 6-7 C. foknál melegebbet elérni. Vízkeresztkor, amikor a házszentelés során végigjártam a bukovinai magyarok házaiban, nagyon sok „meleg” szobában láttam befagyott mosdótálat.

Ehhez hasonló fagy csak 1929 februárjában volt, de akkor sem súlyosabb a hőmérséklet higanya harminc foknál alább. A hatalmas hóviharban a hadikfalvi állomáson utasokkal zsúfoló vonatok mozdonyra fagyott be. A mozdonyokat fával körülrakták és óriási tüzet raktak körülötte, csak így tudták a tengelyre fagyott olajat újra cseppfolyóssá tenni és a gépeket elindítani.

Csak a Jóisten tudja, hogy mi lesz, ha a hideg tovább tart... Vajon mi lehet most szegény jószelvelvi testvéreinkkel?

ELEKES DENES

A rettenetes erejű Nemere fuvásban megfagyott két székely

Kézdivásárhely. Saját tud. A kézdivásárhelyi téli sokadalom alkalmával Fábrián Tamás, Fábrián Imre és Biró Lázár almási gazdálkodók az állatárak iránti érdeklődésből a városba jöttek és a késő délutáni órákban indultak csak hazafelé. A háromszéki fennsíkon ekkor már rettenetes erővel dühöngött a Nemere szele s a gyalogszeres emberek egy mezei úton akartak rövidíteni, amikor Fábrián Tamás rosszul lett és nem tudta folytatni tovább az utat. Fábrián Imre testvére sorsáért aggódva, Biró Lázárt megkérte, hogy maradjon bátyja mellett, ő pedig a közeli Kézdivásárhely felé indult, hogy szekeret szerezzen. Időközben teljesen besötétedett, a szél vadul hordta szembe, a havat és Fábrián Imre többször is eltévedt az úton, csak órák múlva tudott visszatérni a segítséggel, de sem bátyját, sem Biró Lázárt már nem találta ott. Reggelig keresték az emberek az eltűnteket s végül egy kicsi patak

hídja alatt csontfagyva találták meg Fábrián Tamást, akin már nem lehetett segíteni. Órák múlva a nyújtódi határban aztán Biró Lázárt is megtalálták. A szerencsétlen ember a nagy viharban valóságos esztét vesztette s olyan súlyos fagyást szenvedett, hogy életbenmaradásához nincs remény.

A kemény fagnak Csikmegyében is áldozatai vannak

Csikszereida. Saját tud. A szokatlanul kemény télnek Csikmegyében is vannak halálos áldozatai. Lakatos Mihály 57 éves volt közvégső jegyző, aki a teljes züllés lépcsőjére került és nap-nap után koldulásból, alamizsnából tartotta fenn magát, részegen az egyik városi lakos szénapadlásán huzódott meg éjszakára. Reggel csontfagyva találták meg. A szerencsétlen ember tekintélyes családból származott. Edesapja, Lakatos Mihály földművesiskolai

igazgató volt a városban, édesanyja pedig tanítónő. Jelezen érettségizett, aztán jegyzői oklevelet szerzett és állást is foglalt s kötelességét egyideig pontosan is elvégezte, de később ivásra adta magát és fokozatosan annyira az ital rabja lett, hogy nem lehetett rendes életre szoktatni. Könyöradományokból tengődött, lerongyolódott s végül is elérte tragikus végzete. — Süss József székelyudvarhelyi lakos vonaton utazott okiráltságbeli ezredéhez s miután nem kapott helyet a kocsiban, a lépcsőn állva érkezett meg az itteni állomásra. Keze annyira megfagyott a lépcső korlátján, hogy lezuhant a vonat kerekére alá, melyek halálra gázolták. — Nagy József gazdálkodónak a két keze és két lába fagyott le annyira, hogy végtagjait valószínűleg le kell vágni. — A napokban 86 ló érkezett vissza az állomásra. A lovak közül három megfagyott a vasuti kocsiban. Egyébként a hideg enyhült, de így is 17-20 C. fokra súlyos lyed le a hőmérő.

Máramarosban újabb áldozatot követelt a tomboló hideg

Máramaroszigeti tudósítónk jelentése szerint a megyében 24-28 fokos hideg uralkodik. A nagy hidegben a Máramarosziget határában levő Kabolacsárda közelében egy Einhorn S. nevű 62 éves öregember megfagyott.

Aradással fenyeget az Aranyos

Toronymagasságú jégtorlaszok emelkednek a folyó medrében.

Torda. Saját tud. A nagy hideg miatt fenéig befagyott az Aranyos folyó, melynek medrét toronymagasságú jégtorlaszok töltik meg. Egy hirtelen olvadás esetén veszedelmes áradás zúdulhat az Aranyos völgyére, melyet hasonló okból 1932. év tavaszán öntött el az ár. Rendkívüli hideg van már két hét óta Tordán és Torda megyében is. A hideg fokozatos növekedéssel este és éjjel a városban 30, az Aranyos partjain 32 C. fokot ért el s csak délelőtt csökkent átmenetileg 24-18 C. fokra. Ilyen nagy hideg az Aranyos mentén 12 év óta nem volt. A nagy hideg miatt

Tordán a vízvezetékj kutak nagyrésze befagyott s a kemény fagy miatt a vezeték csövei több utcában elrepedtek s a kiáramló víz több pincét és telket elöntött. Ujabbban a hideg már némileg csökkent.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A hideg átmenetileg kissé csökken, de néhány nap múlva valószínűleg fokozódik. Sokfelé kőd, kisebb havazás.

A magyarországi külügyminiszter cikket írt Európa délkeleti részének békekilátásairól

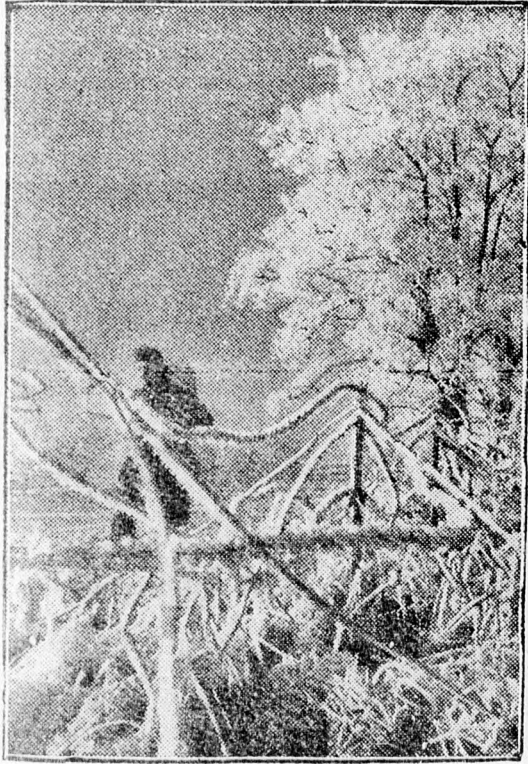
Bulgária nem küld megfigyelőt a Balkán-szövetség értekezletére

Budapestről jelentik: Csáky István magyar külügyminiszter a Magyar Élet hivatalos lapjában hosszú cikkben ismerteti a velencei találkozó előzményeit. A magyar külügymi-

niszter hangsúlyozza, hogy Olaszország a magy szemponjtól is fontosnak tartja Magyarország független helyzetének megszilárdulását s a béke és jogrend érdekében való erőteljes közreműködését. Az európai helyzet megoldása nagyobb körülmények végső kialakulásától függ s tekintetben Magyarország érdekei összhangban állanak az általános európai érdekekkel.

— A velencei találkozó nem irányul senki ellen sem, — folytatja cikkében a magyar külügyminiszter. Közös célunk az, hogy Európa délkeleti részének békéjét és nyugalalmát megőrizzük. Máris kitűnő viszonyunk van a szomszédos Délszláviával és ez az ország természetes kapcsolatot létesít közöttünk és Olaszország között. A nyugati hatalmakhoz változatlanul szíves viszony fűz bennünket. Németországgal kölcsönös szíves barátságot tart fenn Olaszország s Magyarország is e barátsághoz való igazodásban látja legfőbb biztosítékát annak, hogy a háború válságait el tudja kerülni.

Rómából jelentik: A Stefani közli azt a Szófiából szerzett értesülést, mely szerint bolgár felelős körök kijelentették, hogy alapvetően azok a külföldi hírek, amelyek szerint Bulgária megfigyelőként megbízottat küld a Balkán-értekezletre.

Érdekes, szép képek a télbeborult nyugati frontról

Egy könyv és egy kérdés kritikája

A háborus felek vitája során egyre több szó esik a zsidók állásfoglalásáról. Köztudomású ugyan, hogy a világ bármilyen sarkában lakó és bármilyen alkalmi látogatást meggyőződést valló zsidókat nemcsak érdekel, hanem érzelmi szálaik is az angol-francia oldalra állítják. Az amerikai protestáns felekezetek tulságosan propagandázó tüntető megmozdulásainál is mindig ott láthatjuk a zsidóság képviselőit. Azonban zavartkeltő, hogy állásfoglalásukban általános keresztény igazságokra hivatkoznak, vagy egyenesen a katolikus egyházzal közös szempontjait, elveiket, néha a sorsközösséget hangoztatják. A kérdés lényegére pompásan rávilágít De Corte belga tanár kritikája Jacques Maritain-nek a zsidókérdéssel foglalkozó könyvéről. (Szerk.)

A belga katolikusok nagytekintélyű folyóirata, a Revue Catholique des Idées et des Faits, De Corte Marcel liégei tanár tollából cikket közölt, amely perbe száll Maritain Jacques, a nagyhírű francia katolikus bölcselet és kultúrkritikus „Questions de conscience sur l'impossible antisémitisme” című legutóbbi könyvével. Köztudomású, hogy Maritain, akárcsak Mauriac és Bernanos, a francia „baloldali katolikusok” ama csoportjához tartozik, amely a spanyol polgárháborúban elfoglalt egyszemélyes álláspontjával ismételt magára hívta a világ csodálkozó figyelmét. Mostani könyvében Maritain az üldözött zsidóságnak kel partjára s igyekszik a zsidóságot közelebb hozni a katolikusok szívéhez.

De Corte cikkéből kitűnően Maritain abból indul ki, hogy a zsidóság sem nem faj a szó biológiai értelmében, sem nem nemzet a történeti-politikai közösség értelmében, sőt még népek sem nevezhetők. A zsidóság csak „megszentelt néptörzs”, egy „ház” (Izrael háza), amelynek misztériuma hasonlít a katolikus egyház misztériumához. Ennek a misztériumnak megoldása, Szent Pál szavai szerint, el van halasztva az utolsó napra, amikor Izrael szakít dőllyével és bűnbánóan Krisztus lábához veti magát. Eppen ezért — állítja Maritain — lehetetlen és értelmetlen mindennemű antisemitizmus, mert hiszen megoldást keres ott, ahol megoldás nem adódhatik. A zsidókat úgy kell venni, amilyenek, emancipálni kell őket és meghagyni polgári jogaikban.

A belga professzor teljesen elutasítja Maritain tételeit. Hangoztatja, hogy Maritain könyve csak zavart idézhet elő, mert tévedésbe ejtheti a katolikusokat Egyházuk igazi tanítása felől. Maritain tagadja, hogy a zsidóság természetes faji közösség lenne és a zsidóság különállását a szellemi és vallási kiváltság bizonyos nemének tünteti fel, holott kétségtelen, hogy Isten a zsidóságot borzalmas módon megbélyegezte, illetve megbüntette. A zsidóság mintegy második eredendő bűnnel lett terhelve. Ezzel a második bűnnel, ennek konkrét valóságában lépett be a zsidóság a világtörténelembe, pontosan meghatározható természetes tulajdonságokkal, amelyek ítélet alá vonhatók. Az idők végzetével talán bekövetkezik a zsidók megtérése — erre számított Szent Pál —, de addig úgy kell venni a zsidókat, amilyenek a valóságban.

Maritain bizonyos szentírási helyek alapján azt hiszi, hogy Izrael ma is misztérium, amely az Egyház misztikus testéhez hasonlítható. De Corte ezzel szemben azt vallja, hogy Izrael nem egy elszakadt egyház s egyébként sem hasonlítható, mint faji közösség, az Egyházhoz. Maritain szerint a kereszténység és a zsidóság olyan, mint az elvált házastársak, akik azért nem szűntek meg egymást szeretni. Teljesen hamis feltevés — állítja De Corte. Ha pedig Maritain azt hirdeti, hogy Izrael még mindig a „kiválasztott nép”, akkor ellentétbe kerül az egyházi tannal és a logikával. Nincs egyetlen helye a Szentírásnak, amely arra utalna, hogy Izrael, amióta megölte a Megváltót, bármilyen kiváltságos nép lehetne Isten előtt. Fantasztikum tehát a zsidóságot ma is a „kiválasztott nép” kifejezéssel illetni, a zsidóság természetfölötti küldetéséről, a zsidóság misztikus testéről beszélni, hogy párhuzamot vonni a zsinagóga és a templom között, ahogyan Maritain cselekszi. Ha a zsidóságnak valami természetfölötti tulajdonságot tulajdonítunk, ez — tekintettel az átokra, amely rajta nyugszik — tisztán és kizárólag negatív értelmezésű lehet. Maritain alapvetése abban rejlik, hogy ő

ezeket a negatív tulajdonságokat pozitívak gyanánt állítja be. Ha Maritain ezt mondja: „A világ gyűlöli a zsidókat, mert érzi, hogy a zsidók természetfölötti módon idegenek maradnak számára. A világtól gyűlöltetni, ez dicsőség a zsidókra, mint ahogy dicsőség azokra a keresztényekre is, akik a hitből élnek” — akkor ez teljes főrecesavarása a tényeknek, éppúgy figyelmen kívül hagyása a természetes adottságoknak, mint ahogy sértés a krisztusi egyház méltóságára.

Maritain — mondja a belga professzor — szokványosan ebbe a tévedésbe esik, hogy a vallási kérdést összekeveri a gazdasági, politikai, kulturális és faji problémákkal. A zsidókérdés minden olyan szemlélete, amely egyesegyedül a vallási oldalra vonatkozik, teljesen hamis. Hiszen akkor az embernek csak karba kellene raknia a kezét és várnia, amíg a szentség megoldja a kor minden égető problémáját. Az egyén azonban lehet személy szerint szent, képviselhet egy magasztos keresztény magatartást, s egy országot gazdaságilag, politikailag és kulturálisan mégis örvénybe ránthat. Ez a tény teljesen elkerüli Maritain figyelmét. Mert ha a zsidókérdés, mint vallási kérdés ma nem is oldható meg, megoldható a zsidókérdés politikai, gazdasági és kulturális téren. Már pedig a zsidókérdés manapság — talán ellentétben a középkorral — éppen ezeken a területeken jelenik meg. Az a hiedelem, hogy a zsidóság a maga egészében asimilálható, hajótörést szenvedett. Eppen ezért ma, akárcsak a középkorban, parancsolóan hangzik a zsidók elkülönítésének követelése. A zsidók egyenjogúsítása, mint a történet mutatja, gyakorlatilag a zsidók uralmára vezetett a nemzsidók fölött. Megszállták a vendéglátó népek életének minden irányító pontját, ami igazán nem lehetett az egyenjogúsítás célja. Paradoxonként hat — folytatja De Corte —, de valahogy úgy van, hogy a zsidók annál inkább kifejlesztették sajátos tulajdonságaikat, minél inkább asszimilálódtak. Ezek a tulajdonságok: racionalizmus, hiperintellektualizmus, érzéketlenség a konkrétum iránt, az önző érdekek kiélézése, a kapaszkodás, aktivizmus, üzletkedés és intrika, megvetése minden organikusnak, a tisztán észbeli gondolatok föléberendése a valóság és a természet parancsainak. A zsidó örök ellentmondásban van a természetessel és a létezővel, ezért veszedelem minden nép számára, amelynek területén megtelepedik. Ez a magyarázata annak, hogy a zsidóság története ismét és ismét katasztrófába torkollik. Már pedig ha a zsidóság az említett negatív tulajdonságokat hordozza, nem lehet a zsidóság természetfölötti, vagy éppen isteni küldetéséről beszélni, hanem inkább el kell különíteni, ahogy a középkor tette, bár az utóbbi jobbadán vallási okokból. Egy ilyen megalapozott és következetes eljárást nem is lehet tehát antisemitizmusnak bélyegezni, hanem természetes racioniót kell látni benne, amely az idegen test kiválasztására törekszik.

Az igazi keresztény — zárja cikkét De Corte — nem érezhet gyűlöletet a zsidók ellen, de köteles önmagát védeni, ellenségesség nélkül, ám gyengeség nélkül is.

K. Sz.

Milyenek a modern repülőter világitó berendezései

A modern életben a vasúti pályaudvarok, kikötők és autóbussz állomások mellett igen nagy jelentőséggel bírnak a repülőterek, amelyeket hadicélokra is igénybe szoktak venni. Olvashatunk elégezer a spanyolországi, majd a lengyelországi harcok alatt, hogy a repülőterek bombázásával igyekeztek az ellenfelek egymás erejét csökkenteni, s már ebből is következtethette a repülőtechnikához legkevésbé értő olvasó is, hogy a repülőterek milyen nagy fontossággal bírnak.

Alább a német repülőterek világitási berendezéséről közlünk egy érdekes cikket, amely a laikusok előtt is érthetővé teszi, hogy a repülés kérdése nemcsak a gép repülésében rejlik, hanem egészen sor más tényezőktől, elsősorban pedig a repülőterek berendezésétől függ. Ezekhez a berendezésekhez tartozik a repülőterek világitó berendezése, amelyet a repülő köznyelven „tűzkepek” nevez. Ha valaki a repülőtereket megnézhette vagy esti órákban a repülőterek mellett utazott, bizony nagyon sok különféle színű lámpát láthatott, amelyekről természetesen csak kevesen tudják, hogy ezek milyen célt szolgálnak?

Vannak úgynevezett „akadálytűzkepek”, amelyek berendezése villamos körtékből és neoncsövekből áll; de ezenkívül ismerünk „irányító tűzkepek”, amelyek arra szolgálnak, hogy a repülő éjjeli órákban vagy pedig ködben tájékozódhasson és tudja, hogy milyen irányban végezze a le- vagy felezárást. Léteznek a repülőterek szélein úgynevezett „kerettűzkepek”, amelyek a repülőter széleit jelzik, majd pedig forgó „toronytűzkepek”, amelyek már messziről mutatják a repülőnek, hogy a repülőter milyen irányban fekszik? A repülőteren belül pedig azt az aszfaltrozott vagy betonrozott részt is ki szokták világítani, amelyre a repülőgépnek a leszállás után kell gurulnia, hogy az állomás közvetlen közelébe jusson. Az „akadálytűzkepek” az akadályokat jelzik, amelyeket a gépnek ki kell kerülnie.

A polgári repülőtereknél az állomás közelében lévő „guruló pályát” fix transzformátorra épített világitó berendezés jelzi. Okkal kérdezhetjük azonban, hogy háborúban miként jelzik a hadipilótának a tábor repülőtereket? Noshát erre a célra a német „AEG” egy autóra felszerelt világitó berendezést szerkesztett, amely mozgatható és a hadi követelményeknek megfelelően az illető repülőterre vagy csoport folyton változó tábori repülőteren üzembe helyezhető. A békebeli fix repülőtereken az ilyen világitó berendezéseket úgy szerkesztik és úgy építik be a repülőterbe, hogy nappal, amikor a szerkezetre szükség nincs, a föld alá süllyeszthető, míg éjjel vagy ködben egyetlen gombnyomásra kiemelhető és üzembehelyezhető.

A leszállási irányt egy „T” alakú jelzőkészülék jelzi, ez egy vasszerkezetből áll, amelynek tetején fehér-piros hádogfedél már távolról jelzi a leszállási irányt és éjjel ennek a fedélnek szélein fehér és piros, vagy gázzal töltött kékeszínű lámpák jelzik a beszállási irányt. Ne higgyük azonban, hogy ez a „T” jelző mozdulatlanul be van építve. Ellenkezőleg, ez a szél iránya szerint mozog és így már távolról jelzi a repülőnek, hogy a föld fölötti szél milyen irányban fúj, vagyis, hogy a leszállást és beszállást milyen irányból fogatosítsa. Ez az irányjelző igen érzékeny és már a másodpercenkénti 1 méteres szélesbeesésre is reagál.

Mint ezekből látható, a repülőterek világitási berendezése jóval bonyolultabb, mint a pályaudvaroké, vagy kikötőké és a pilótának tökéletesen éreznie kell a repülőterek komplikált „fényelv-tanát” is.

1940-évi

LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

Megnyílik: március 3-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, / Deutschland

vagy

Eugen v. Angerbauer, tiszteletbeli képviselő, Temesvár, I. Str. Gen. Praporgescu 2 és Schuster Ludwig ezredes, német konzul Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 1.

60%-os utazási kedvezmény a német vasúton.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos: Egész évre 900, félévre 4
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Árnyékosítási díj: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 12 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postafizetési csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

WINSTON CHURCHILLT KINEVEZIK NAGYBRITANNIA VÉDELMI MINISZTERÉVÉ. Genfből jelentik: Itt azzal számolnak, hogy már legközelebb kinevezik Winston Churchillt, a ki jelenleg az angol admirális első lordja, Nagybritannia védelmi miniszterévé.

CSIKSZEREDA ÉS GYERGYÓSZENTMIKLÓS VÁROSOK MULTÉVI NÉPMOZGALMI STATISZTIKÁJA. Saját tud. Az elmúlt évben a csikszeredai anyakönyvi hivatalnál a következő népmozgalmi adatokat jegyezték fel: születések száma 77, halálozásoké 73, házasságkötéseké pedig 32. Válast feljegyeztek 3 esetben. Vallásváltoztatások száma 10. A halálozások arányszámát az itteni kórházban történt idegen lakosok halálozása teszi ennyire kedvezőtlennek. Gyergyószentmiklóson a születések száma 182, ebből fiú 86 és 96 lány. A születések száma 1938-ban 213 volt, így visszaesés észlelhető. Meghalt 60 férfi és 38 nő, összesen 128. A halálozások arányszámát már kedvezőbb, mint 1938-ban volt. Tiszta szaporulat 54 az 1938-iki 78-al szemben. 44 házasságot kötöttek az 1938-iki 56-al szemben, tehát itt is 12 esőkkenés volt tapasztalható.

140 ezer leles pert nyert Szatmár városa. Szatmár. Saját tud. Az elvesztett perek sorozata után tegnap Szatmár városa egy 140 ezer leles pert nyert meg. Tatorján István építész 260 ezer leles munkát vállalt a várostól. A végrehidat hozta rendbe, de mire a tartozással elkészült, 192 ezer leles több kiadást mutatott ki a vállalati összegnél. Mivel a vállalati összeg túlértékelésére nem kért előzetes engedélyt, a város csak 52 ezer lelet ismert el a többletkiadásból. Az ügy választott bíróság elé került, amely szavazattöbbséggel Tatorjánra nézve marasztaló ítéletet hozott.

A MAGYARORSZÁGI KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE. Budapestről jelentik: A képviselőház kedd délelőtt tartotta a karácsonyi szünet után első ülését. A képviselők nagyszámúban jelentek meg a szinte ünneplés hangulatú ülésen. A képviselőház egyébként ezen az ülésen megkezdte a társulati adóreformról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Meghalt Kiss György, a kolozsvári Magyar Szintársulat főszabója. Kis György, a kolozsvári magyar szintársulat főszabója, aki több mint húsz évig szolgált hűségesen és odaadón a színházat, Temesváron hirtelen meghalt. Az elhunyt főszabó lelkes és rajongó szeretettel érzett a színház iránt és nemcsak munkájával járult hozzá az előadások sikeréhez, hanem több ízben mint a nagy személyzetet igénylő darabok kiegészítő szereplője is fellépett. Kitűnő iparos volt, de örök és nagy szerelme mégis csak a színház volt a kimondhatatlanul boldoggá tette, ha a színházi bejáratánál néhány díszelő, vagy elismerő szótól körítve, saját nevét is felfedezte. Halálát a kolozsvári magyar szintársulat tagjain és művészeti személyzetén kívül felesége, Bartha Mariska, a társulat tehetséges epizódszínésznője gyászolja.

AZ AJULT PILÓTÁVAL REKORDSEBESÉGET ÉRT EL EGY REPÜLŐGÉP. Londonból jelentik: Angol lapok jelentése szerint egy angol katonai pilóta a fronton óránként 1000 kilométerrel nagyobb sebességet ért el vadászgépével. A lapok a következőkben számolnak be erről: Midőn a pilóta 7000 méter magasságba ért, elájult, valószínűleg oxigénhiány miatt. A gép erre süllyedni kezdett, mielőtt azonban földet ért volna, a pilóta ismét magához tért, arra volt a gépnek és csodálkozással állapította meg, hogy közel 650 kilométerrel tett meg egy óra alatt. Angol szakértők szerint azonban, amikor zuhant, 1000 kilométert is megtett óránkénti gépével. A gépet tanulmányozás céljából abba az angliai üzembe küldték, ahol azt készítették.

Ismét önkéntes ápolónői tanfolyam kezdődik. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Az Országos női szervezete ma felhívást bocsátott ki Románia összes asszonyaihoz és leányaihoz. Felhívja a szervezetet a nőket, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek a Vörös Kereszt Egyesület ápolónői tanfolyamaiba.

FÖLDRENGÉS SZICILIÁBAN. Palermóból jelentik: Hétfőn rövid, de heves földrengést észleltek Palermóban. A földrengés következtében egy katona meghalt és 20 polgári lakos megsebesült. Szicília többi részéből még nem érkezett jelentés a földrengésről.

Napirenden a Csiki Magánjavak ügye. Csikszereda. Saját tud. Drimba József alezredes-megyei főnök távirati értesítést kapott a kisebbségi miniszteriumtól, hogy a miniszterium jogügyi osztálya képviselőtében magasrangú tisztviselő utaznak Csikszeredára, hogy a Csiki Magánjavak ügyében tárgyalásokat folytassanak a Magánjavak igazgatótanácsával, mint a vagyon törvényes képviselőjével. A megyefőnök azonnal megkereste dr. Gaál Endrét, a Magánjavak igazgatóját, aki az igazgatótanácsot össze is hívta és a tárgyalások a megyefőnökség épületében megkezdődtek. A tárgyalások több napig tartanak. Amint ismeretes, a Csiki Magánjavak néven ismert hatalmas, 63 ezer hold erdővagyon, több épületet, egy egész bankot a kormány ezélezt mintegy tizenöt évvel kisajátította teljes egészében és azt állami kezelésbe vette. A kisajátítás ügyében panaszt nyújtott be a Magánjavak megbízott képviselője a Népek Szövetségéhez is, mely a panasznak részben helyet is adott és kötelezte a kormányt, hogy a vagyonból 13 ezer holdat és több épületet adjon vissza. A kormány, amint ismeretes, ennek csak abban az esetben volt hajlandó eleget tenni, ha az igazgatótanács a még hátralevő többi vagyonról egyszerűen lemond, aminek természetesen az igazgatótanács nem tehetett eleget, mire a Magánjavak ügye egyelőre lekerült napirendről. Hogy most ismét napirendre tűzték annak a közbenjárásnak lehet tulajdonítani, melyet a Magyar Népközség megbízottjai a kisebbségi és külügyminiszteriumban tettek. Remélni lehet, hogy a tárgyalások ezúttal eredményesek lesznek és a közbizony egyrésze legalább visszakérülhet az ahhoz jogosultak birtokába és megfelelően a multba kifejtett rendeltetésének.

A japán kamarazene sikere Németországban. Berlinből jelentik: A dessau vonósnégyes japán kamarazenei zenekara január 7-én Dessauban olyan sikert aratott, hogy most a Német-Japán Társaság megbízásából hangversenykörútra indul. A művészegyüttes Németország zenei centrumaiban népszerűsíti a japán kamarazenei művészetét.

Elismerték a Szamos tartományi borbély cég jogi személyiségét. Kolozsvár. Saját tud. A munkaügyi miniszter újabbon több cég jogi személyiségét ismerte el, közöttük a szamostartományi borbély cég jogi személyiségét is. — Elismerte továbbá a Maros tartományi éprőipari, élelmiszeripari, valamint Temes tartományi ruházati ipari céhet is.

Öngyilkosságot követelt el édesanyja utáni bánatában. Szatmár. Saját tud. A gyermeki szeretet megrendítő példáját adta Pap Erzsébet szatmári leány. A 28 éves teremtés nemrég elvesztette az édesanyját. A halálozást annyira megriázta az érzékenylelkű leány, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Marosodát készítet és azt megitta. Súlyos állapotban kórházba szállították, ahol most a halállal vívódik.

Nagyváradon is működött a Szatmáron letartóztatott szélhámos ál-grófnő

Szatmár. Saját tud. Hetekkel ezelőtt egy középkori, elegáns hölgy bérelt szobát a szatmári Dacia szállóban. A személyzettel bökésű volt és grófnőnek nevezte magát. A színházban szíjlylyt bérelt és a színészeket ajándékokkal lepte meg. Egyik estjén közben betért Grosz ékeztetéshez, akitől aranyórát kért. A grófnő távozása után vették észre az ékeztetésben, hogy több értékes tárgy eltűnt. A grófnőt letartóztatták. A rendőrség kiderült, hogy az „előkelő hölgy” Kun Mária, hónapok óta körözött szélhámosnővel azonos. Kun Mária — ugylátszik — Nagyváradon is működött. A szatmári rendőrség ugyanis a nagyvárad rendőrfőnökségtől értesítést kapott, amely szerint december 5-én Vajda Ilona nagyvárad Regele Ferdinánd-ut 3. szám alatt levő cukrászdájában egy középkori, elegáns hölgy állított be és engedélyt kért, hogy telefonálhasson. Távozása után észrevették, hogy eltűnt az üzletről egy értékes bortáska, amelyben 11 dollár volt. A szatmári rendőrség az ügyességét fogházban „üldül” ál-grófnőt letényképszette. A fényképet elküldték Nagyváradra, hogy azt ott mutassák meg a károsult Vajda Ilonának.

LÁBBANTALMAK

3 percen belül megenyhülnek

Aztassa meg duzzadt puffedt, égő lábait Saltra Rodell lábfürdőben. Ezekből a gyógyító sókból milliónyi „biogen” (erjedő oxigén) buborék szabadul fel, amelyek megenyhítik a fáradt szöveteket, izmokat és idegeket. A puffadások és fáradtság úgyszólván pillanatok alatt eltűnnek. A normális vérkeringés helyreáll. A túlzott nedvkviválás és a rossz illatok eltűnnek. A tvőkszemek megpuhulnak és „az ujjakkal” könnyűszerrel eltávolíthatók. Garantált eredmény Saltra Rodell minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

Drága fogoraiért megölték egy hatvan éves nőt. Cernautiból jelentik: Cernautiban egy ismeretlen egyén brutális kegyetlenséggel megölte Éva Beket hatvanhat éves nőt. Széttörtte a megölt asszony állcsontját, hogy kivehesse szájából az arany fogsort. A hatóságok a gyilkos kézrekerítésére megejtették a szükséges intézkedéseket.

Temesváron akarták eladni a Kolozsváron lopott selymet. Temesvár. Saját tud. A bünygyi rendőrség három gyanus embert vett őrizetbe. Mindhárman bucaresti lakosok: Lautermann Izidor huszonhétéves volt magántisztviselő, Tanae Marin huszonhétéves gépkocsivező és Banciu Gheorghe huszonhat éves vásári árus. Az utóbbi üzleti tolvajlások miatt már ült hat hónapot. A személyi motozás alkalmával Lautermann Izidornál pályaudvari ruhaterítőt jegyet találtak. Ennek alapján a rendőrség közegéi a ruhaterítőt kiváltották a hatalmas börtöndőket. A börtönd telen volt finom selyemáruval. A három gyanus ember bevallotta, hogy a selymeket kolozsvári üzletekből lopták és Temesváron akarták eladni. Ugy tervezték, hogy Temesváron újabb „árukészletet” lopnak s azt aztán megint más városban adják el. A nyomozáslefolytatása után Kolozsvárra szállították át őket.

ELFOGTÁK A TISZAÁGTELEKI KETTŐS GYLKOSSÁG TETTESEIT. Budapestről jelentik: Még 1920-ban történt, hogy Tiszaágleleken borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták özvegy Klein Józsefnét és Soltész József református lelkesét. A csehszlovák esendőség nem tudta kézrekeríteni a gyilkosokat. Most a magyar esendőség újból nyomozást indított az ügyben és a nyomozás eredményre vezetett: Bedlák Ferenc diák, Bíró Imre, valamint Szabó József és Orbán Márton környékbeli napszamosok személyében elfogták a gyilkosokat. A tettesek halálával végeztek áldozataikkal és azután kirabolták őket.

Társadalmi hírek Tordáról. Saját tud. Az ótordaj református egyház népes presbiteri konferenciát rendezett, melyen 12 környékbeli községből 240 egyház-tanácsi tag vett részt. Az egynapos konferencián az egyházi élet köréről vett tárgyakról előadásokat tartott dr. Nagy Géza, dr. Imre Lajos, dr. Bíró Sándor és László Dező kolozsvári református teológiai tanárok. — A Magyar Népközség tordamegyei tagozata a tél folyamán Tordán hétről-hétre ingyenes ismeretterjesztő kultur-előadásokat rendez a tordai magyar iparosgyűlés nagytermében. Az első előadást nagy közönség előtt dr. Bíró Sándor kolozsvári református teológiai tanár tartotta „A történeti tájékozódás, mint műveltségi feltétel” címmel. A nagy tetszéssel fogadott tanulságos előadás után Tompa Sándor tordai edénygyáros tartott ismeretelő előadást a lipcsei áru-mintavásárról. — A következő alkalommal dr. Kristóf György kolozsvári egyetemi tanár és Rass Károly ny. paptanár tartanak irodalmi tárgyú előadásokat.

Temetéseik. Nagyzerindj Áts Gusztáv nyug. CFR főfelügyelő főmérnök 63 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése csütörtökön, 18-án délelőtt 10 órakor lesz a Duca-utca 17. számú gyászszobán. — Harasztosi Jánosné szül. Lakatos Margit 52 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz a Havassy kápolnából. — Csuzi Jánosné szül. Panczel Ilona 52 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Ioan Ghica-utca 21. számú gyászszobán. (Erdélyi „Concordia”).

Horváth Péter 78 éves korában Szentmárton községben meghalt. Temetése január 17-én lesz. — Szilágyi Katalin 56 éves korában meghalt. Temetése január 17-én délután 2 órakor lesz Nagyváradon a Rulikovszky-kápolnából. (Caritas.)

Botrányos jeleneteket rendezett és a legdurvább módon terrorizálta a kórház személyzetét egy állinspektor

Felháborodással irnak a fővárosi lapok a romani kórház-botrányról

Bucurestiből jelentik: A hivatali hatalommal való visszaélés pártját ritkító esete történt a napokban a moldvai Roman városkában, amiről a jogos felháborodás hangján irnak a fővárosi lapok is.

A romani köz-kórházban, ahol nemrégiben Petre Popa miniszter tett látogatást és a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést, megjelent Simion Stefan Boata ottani pénzügyi ellenőr és egészségügyi inspektornak adva ki magát, a legdurvább módon terrorizálta a kórház személyzetét.

Már belépésekor igyekezett a megfélemlítés légkörét terjeszteni maga körül.

— *Itt ügyességszapot érzek,* — mondotta vadul forgatva szemét.

Aztán kimérten fordult a személyzet tagjaihoz:

— *Ugy megbüntettem magukat, hogy belépkülnek, ha nem mutatnak meg nekem mindent apróra itt... Velem nem lehet játszani. Az ország különböző városainak kórházaiiban végzett felülvizsgálásaim során eddig nem kevesebb, mint 28 feljelentést tettem az ügyességnek. Az egyik gazember a büntetéstől való félelmében fel is akasztotta magát.*

Ordítva szitkozódik és fenyegetőzik az állinspektor

Az egész személyzetet rettegés vette erőt. Az állinspektor erre ráförmedt Ioan Paladescu tisztviselőre és követelte, hogy mutassa meg neki a kórház összes könyveit. Különösen a sebészeti osztály iktatókönyve és kimutatásai iránt érdeklődött. Egyes tételeket vesztjóslóan minősített gyamusaknak s jobbra-balra fenyegetőzött feljelentéssel, azonnali elbocsájtással, általános rendcsinálással, mert, mondotta, ez az állapot tarthatatlan így.

Aztán behatolt a kórtermekbe és a betegek nem csekély rémületére nagy hangon tette meg mindenütt észrevételeit. Benézett a műtőbe is és látni akart egy operációt, majd a kötözőterembe nyitott és nagy érdeklődéssel nézte végig különösen a női betegek kezelését, miközben zajosan kifogásolta a tisztasági intézkedéseket, az egészségügyi eljárásokat, az egész kórházi ellátás menetét.

A kórház egész személyzete csaknem megdermedt az aggodalomtól. Az állinspektor pedig ordítva szitkozódott és fenyegetőzött a folyosón, a lépcsőkön, majd pedig az ápolónők szobái iránt tudakozódott.

Belépve Iulia Sinov ápolónő szobájába, vastagsággal toporzékolni kezdett:

— *Micsoda fényűzés ez itt? Így néz ki egy ápolónő szobája? Majd megmutatom én magának. El fogom bocsájtani!*

Ejszakai és hajnali inspekciózás

Ezzel távozott, becsapva maga után az ajtót. De ezzel még nem fejeződött be a felülvizsgálás.

Ejjel dörömbözött a kapun és felverve a kórház nyugalmát, sorakoztatta a személyzetet a folyosón, hogy megállapítsa, mindenki helyén van-e.

Hajnaltban pedig a takarítást ellenőrizte: — *Így kell egy kórházban takarítani? — ordított az alkalmazottakra. — Az ügyesség kezére juttatlak titeket, várjatok csak...*

Már a kórház építése és a helyiségek beosztása, berendezése miatt is elégedetlenkedni kezdett és vadul fenyegette a szerencsétlen tisztviselőket, akiknek pedig ehhez soha semmi közük sem volt.

S miután úgy érezte, hogy elég jól előkészítette a terepet, hirtelen szelíd arcot öltött és a csinosabb ápolónőkhöz kezdett közeledni.

Az inspektor úr bosszúja

Először Iulia Sinovot szemelte ki áldozatul, akinek szobáját túlzottan fényűzőnek találta volt. Feltételeken — elnézést helyezett számára kilátásba. De mégis visszautasításban részesült. Az állinspektor azonban nem hagyta annyiban a dolgot. S az utcán, találkozáva vele, megismételte ajánlatát. De most is sikertelenül. Akkor ráparancsolt a kórház kapusára, hogy Iulia Sinov ápolónőt ne merje többé beereszteni az épületbe, mert fegyelmi alatt áll s addig nincs a kórházban helye, míg ügye el nem intéződik. És a fiatal ápolónőt feltartóztatta a portás a 20 fokok hidegben.

— *Nem lehet,* — mondta. — *az inspektor úr parancsolta így. Becsukat, ha nem engedelmeskedem.*

Kitűnő ájtatossági kalauz
a hívek számára az

ÉGI LANT

című imádságos és énekeskönyv.
Az 500 oldalas, 379 éneket tartalmazó,
finom, erős papírra nyomott izléses egész
vászonkötésű imádságos könyv ára
mindössze csak 90 lal.
Viszonteladónak kedvezmény.

A közegészségügyi főfelügyelő pedig egy idejűleg megtette a lépéseket a kórházban is a ellenszegülő ápolónő végleges eltávolítására.

Közben azonban lélekzethez jutottak a kórház tisztviselői. Jelentést tettek Falcoianu fő orvosnak, aki éppen akkor jelent meg a kórházban, amikor az inspektor úr legjavában lármázott a „semmirevaló” ápolónő miatt. A főorvos szembeszállt, nagy jelenet következett s az egészségügyi inspektor ur az ügyességgel fenyegetőzve távozott.

Boata úr eltűnt a színről

Percek mulva az ügyesség már megkapta a feljelentést, — de természetesen nem az inspektor úrtól, hanem ellene. Távíratil feljelentések mentek a tartományi helytartósághoz és az egészségügyi minisztériumhoz is. A feljelentések rövid időn belül eredményre is vezettek. A pénzügyminisztérium távíratilag bocsájtotta a állásából a hivatali hatalmával visszaélő pénzügyi tisztviselőt, aki az ügyességi feljelentés hírére nyomtalanul eltűnt a városból.

10 MILLIÓ

ÍME A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY, AMELYET ROMÁNIABAN VALAHA IS KISORSOLTAK

Íme, mit nyerhet

HOLNAP

Vásároljon sorsjegyeket

A SÖRSJEGYÁRUDÁK MA ÉJFÉLIG VANNAK NYITVA

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Kinevezték a munkakamarák új időközi bizottságait

Bucurestiből jelentik: Az ország egész területén kinevezték a munkakamarák új időközi bizottságait.

A nagyváradi munkakamara időközi bizottságának elnöke Marta Ioachim; tagjai: Mosut Constantin, Lukács Imre, Berinde Constantin, Maria I., Fuch Eduard, Valeriu Holban, Alexandru Pop, Bobitan M., Friedmann Dezső.

A kolozsvári munkakamara időközi bizottságának elnöke: Moldovan Hariton; tagok: Chiși Patriu, Stan Vasile, Grăjdan Gheorghe, Anca Pavel, Mocanu A. Ioan, Drasoveanu Petre, Olteanu Tr., Neumann Adalbert.

A temesvári munkakamara időközi bizottságának elnöke: Roscoban Gh. Tagjai: Moser Rudolf, Garbovan Simion, Ciortus Danila, Popovici D., Kosz Matei, Székely Sándor, Dorn St., Ardeleanu I.

A nagyszebeni munkakamara időközi bizottságának elnöke: Rosca Victor; tagjai: Domnariu Dumitru, Baboi Gh., Linder Dezideriu, dr Ottó Zimmermann, Nedelcu Nicolae, Manitiu I., Munteanu Nicolae, Ambacher W.

A január havi légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

A város légvédelmi irodája közli a város közönségével, hogy 1940 januárjában a következő sorrendben tartják a légvédelmi előadásokat:

Január 17-én E és F betűsök.
Január 18-án G és I betűsök.
Január 19-én H és J betűsök.
Január 20-án K betűsök.
Január 22-én L és M betűsök.
Január 23-án N és O betűsök.
Január 25-én P betűsök.
Január 26-án R betűsök.
Január 27-én S betűsök.
Január 29-én T, U és Z betűsök.
Január 31-én V betűsök.

A légvédelmi tanfolyamokat a fenti napokon délután 3 órától 5-ig tartják. A tanfolyamokon való részvétel a 7-től 60 éves korig kötelező. Akiknek gázálarcuk van, azzal jelenjenek meg a tanfolyamon. A résztvevőknek magukkal kell hozniuk légvédelmi könyvecskéiket és a torlódások elkerülése végett az illető szelvényre rá kell vezetni mindenkinek nevének kezdőbetűjét és a könyvecske sorszámát.

Azokat, akik a légvédelmi tanfolyamokon nem jelennek meg, a légvédelmi törvény rendelkezéseinek értelmében 500-tól 2000 leig terjedő pénzbírsággal sújtják.

Megdöbbentő kép egy lerombolt francia határszéli faluból, melyet az ostrom előtt kiürítettek a franciák. A nagy hideg és a beható hó most tovább folytatják azt a rombolást, amit a háború abba hagyott...

SZÍNHÁZ-MŰVÉSZET

Előkép-tárlat lesz a budapesti Operaházban

Budapest, január hó. A magyarországi képzőművészek nyomorúságos helyzetének enyhítésére társadalmi mozgalom indult, amelynek eredményeként február elsején előkép-tárlatot rendeznek az Operaházban, nyolcadikán pedig reprezentatív kiállítást a régi Műcsarnokban. Az akció élén széleskörű Névtelen Bizottság áll, amely már is tevékeny munkásságot fejt ki a mozgalom sikere érdekében. Az alap már meg van. Összeadták előkelő magánosok és nagy cégek.

De komoly „táplálékot” jelent majd az alapnak az operaházi Elő Tárlat jövedelme. Díszelőadás keretében február elsején este 8 órakor negyven gyönyörű festmény, valóságos galéria, a legrégebb időktől napjainkig, — közöttük tizenöt magyar műalkotás — kerül bemutatásra, valamennyi mint előkép. Lesz közöttük nagyobb csoportkép, magányos nőalakot ábrázoló niras festmény, lesz több szobormű is, mind a nevezetes képzőművészeti alkotások legjavából. Az előképeket előkelő hölgyek — a legszebb asszonyok és leányok — ábrázolják, akiknek toborzása már folyamatban van. Epp e héten zajlott le az első „válogató összejövetel”, tudniillik pompás rendezéssel szervezik társulatba az egyes képek ábrázolóit és rendezőit. A negyven bemutatandó előkép rendezését a következő művészek osztották fel egymás között: Szönyi István, Molnár C. Pál, Bernáth Aurél, Barta László, Batthyány Gyula gróf, Sidló Ferenc, Bisingen Vera grófnő, Pátzay Pál, stb. Mindegyik művész kiválasztja a toborzott „anyagból” az előképhez szükséges szereplőket, aztán az Operaház színpadi méreteinek megfelelően saját maga megfesti az előkép „díszletét”. Mikor ez megvan, előbb műtermi, később színpadi próbák keretében beállítja a szereplőket a képbe. A szereplők, műkedvelők lévén, — bocsánat! — megbízhatatlanok, de hogy minden mulasztás elkerülhető legyen s a rendező művészt ne terhelje társadalmi gond: minden művész mellé egy-egy „képanyát” osztott be a

Névtelen Bizottság. Ezek a képanyak az összekötő tisztek a rendező művész és a kép szereplői között, ők telefonálják meg a próbák idejét mindenkinek s ők gondoskodnak arról, hogy mindenki pontos legyen. Ezzel a rendszerrel könnyű lesz megvalósítani az előtárlatot, amelynek főrendezője természetesen ifj. Oláh Gusztáv.

Negyven előkép bemutatása és gyors lepergetése nem kis technikai feladat még olyan egyszerű felkészültségű színpadon sem, mint amilyen az Operaházé. Az Elő Tárlat tehát sokáig fog tartani és hogy a színházi szünetek alatt a közönség nem maradjon éhen, arról gazdag büffé gondoskodik. A Névtelen Bizottság ennek a büffének az összeállításánál megint csak összekötötte a kellemest a hasznossal: „Kétszáz tál” lesz a büffé, kétszáz pompás hideg ételt tartalmazó tál, mindegyik tál egy-egy hölgy adománya. Az ingyenbüffé fogásait rendes ártért árusítják, ugyancsak az ajándékba kapott italokat is és a „lézang” megint csak a művásárló alapot gazdagítja.

Rezsije alig lesz az Elő Tárlatnak. Az Operaház rendes előadásai költségeit, kötelese díjait a kultuskormány vállalta, az előképekhez szükséges jelmezeket minden hölgy a saját pénzén csináltatja. Így tulajdonképpen csak a díszletek nyersanyag költsége szerepel mint kiadás, mert a rendező művészek a saját rendezői és festői munkájukért természetesen nem kértek honoráriumot.

Egyelőre ennyit előzetes tájékoztatónak. Budapest előkelő köreiből máris hallatlan érdeklődés előzi meg a két valóban szenzációs művészeti és társadalmi eseményt s erre az érdeklődésre jellemző, hogy előjegyzésben máris elkelt a fél nézőtér.

Ebből joggal következtethetünk arra, hogy február elsején tábla lesz...

Endrődi Béla

A nagyváradi színházi iroda közleményei

— **Pusztai szerenád.** Sajtó és közönség egyhangú elismerése mellett és zsufolt házak előtt játssza a színház napról-napra a szezon nagy sláger-operettjét, a Pusztai szerenád. Tekintve, hogy minden előadásra elővételben keinek el a jegyek, s tekintettel arra, hogy ebben a ciklusban csütörtökön este utoljára kerül színre a Pusztai szerenád, aki meg akarja nézni ezt a pazar operettet, okvetlen siessen a pénztárhoz és biztosítsa magának helyet az előadásra.

— **Ki gyereke vagyok én?** Csütörtökön este mutatja be a színház Szilágyi László és Walter László legújabb zenés vígjátékát, a Ki gyereke vagyok én? című ujdonságot. A Ki gyereke vagyok én? briliáns szövegű, modern zenéjű ujdonság, igazi mai darab. Mindezek dacára azonban csak felnőttek részére ajánljuk a zenés vígjátékot. A Gróf László rendezésében bemutatásra kerülő ujdonság főszerepeit Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Kőszegi Margit, Rajnai Elli, Gróf László, Csóka József, Fülöp Sándor, Szendrey Mihály, Deésy Jenő, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár alakítják. Tekintettel arra, hogy pénteken, szombaton és vasárnap este román előadás van, a Ki gyereke vagyok én? csak csütörtökön este (bemutató előadás), vasárnap délután hatkor és hétfőn este kilenckor kerülhet színre.

— **Csütörtökön délután Mégis szép az élet.** Olcsó helyáras előadás lesz csütörtökön délután öt órakor. A Mégis szép az élet című nagyszerű operettujdonság szerepel ekkor a műsoron.

A THALIA OPERETT-TÁRSULATÁNAK MŰSORA:

Szerda este 9 órakor: **Pusztai szerenád.** (Ötödészor.)

Csütörtök délután 5 órakor: **Mégis szép az élet.** (Első olcsó helyáras előadása.)

Csütörtök este 9 órakor: **Ki gyereke vagyok én?** (Zenés vígjáték ujdonság bemutatás.) Az idei pesti színi-évad legnagyobb zenés vígjáték sikere. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Kőszegi Margit, Rajnai Elli, Gróf László, Csóka József, Fülöp Sándor, Szendrey Mihály, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár, Deésy Jenő, stb. Premier bérlet 12. szám.

Pénteken román előadás.
Szombat délután 3 órakor: **Zsimberi Zsimbori**

szépasszony. (Első, olcsó helyáras előadás.) Szombat délután 6 órakor: **Paprikás csirke.** (Olcsó helyárasokkal.) Szombaton este román előadás. Vasárnap délután 3 órakor: **Zsimberi Zsimbori szépasszony.** (Olcsó helyárasokkal.) Vasárnap délután 6 órakor: **Ki gyereke vagyok én?** Vasárnap este román előadás. Hétfőn este 9 órakor: **Ki gyereke vagyok én?**

Anglia megőrzi hagyományait. Január 2-án olvasták fel Angliában a király proklamációját, melyben újabb évjártokat szólít fegyverbe. A proklamáció kihirdetője a hagyományos angol hivatalos talárban, parókában, csipkés nyakravalóval látta el tisztségét.